

37

Spowiedź święta spotkaniem z przebaczącym Bogiem



Cele katechetyczne

- uświadomienie, że spowiedź to spotkanie z przebaczącym i miłosiernym Bogiem, który gotowy jest nam przebaczyć każdy grzech;
- ukazanie, że miłość Boga przejawia się w przebaczeniu grzechów;
- ukazanie wartości trwania w łasce uświęcającej;
- uświadomienie, że za popełnione grzechy należy przepraszać Boga i bliźnich;
- budzenie zaufania wobec Jezusa przebaczącego;
- zachęta do dobrej, uczciwej i owocnej spowiedzi.



Treści

- warunki dobrej spowiedzi;
- grzech ciężki a grzech lekki;
- trwanie w łasce uświęcającej podstawą szczęśliwego życia;
- konsekwencje grzechu w życiu osobistym i wspólnotowym; utrata łaski uświęcającej;
- księża mają prawdziwą władzę odpuszczania grzechów i są zobowiązani do przestrzegania tajemnicy spowiedzi;
- spowiedź to spotkanie z przebaczącym Jezusem, który jest naszym Przyjacielem, gotowym odpuścić nam każdy grzech, jeśli tylko staniemy przed Nim w prawdzie o sobie.



Wymagania

Uczeń:

- wymienia i wyjaśnia pięć warunków dobrej spowiedzi;
- tłumaczy, że spowiedź polega na ustnym wyznaniu grzechów kapłanowi w celu nawrócenia się i pojednania z Bogiem;

- wyjaśnia, czym jest tajemnica spowiedzi;
- charakteryzuje podział na grzechy ciężkie i lekkie;
- wyjaśnia znaczenie przebaczenia udzielanego ludziom przez Boga za pośrednictwem Jezusa;
- wyjaśnia, czym jest łaska uświęcająca.



Postawy

Uczeń:

- regularnie przystępuje do sakramentu pokuty i pojednania, spełniając warunki dobrej spowiedzi;
- modli się w różnych sytuacjach życiowych.



Pojęcia, postaci

Łaska uświęcająca, grzech ciężki, lekki, tajemnica spowiedzi.



Wartości

Stanięcie w prawdzie o sobie podczas szczerej spowiedzi; łaska uświęcająca – trwanie w bliskości Ojca; samoświadomość – dostrzeżenie własnych grzechów.



Metody

Lektura i analiza fragmentu Pisma Świętego; praca plastyczna – plakat; pogadanka; opis; uzupełnianie tabeli; praca z podręcznikiem; praca w grupach; słuchanie lub śpiew piosenki; modlitwa refleksyjna; mapa myśli; wypełnianie formularza; odegranie scenek ilustrujących przypowieść; praca z podręcznikiem; metoda „sałatka ze słów”; szukanie zależności między pojęciami.



Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – kształcenie językowe; przyjmowanie przebaczenia w relacjach ludzkich – komunikacja werbalna i niewerbalna, słowa i gesty; przykłady bohaterów z lektur lub filmów;
- muzyka – pieśń *Ojciec z niebios, Boże, Panie; Ta krew z grzechu obmywa mnie*;
- język obcy – słówka w języku angielskim z podręcznika.



Pierwsza propozycja realizacji

1. Modlitwa: *Modlitwa do Ducha Świętego przed nauką* i modlitwa przed sakramentem pokuty albo przed rachunkiem sumienia z *Domownika* do klasy 2 i klasy 3.
2. Lekcję można przeprowadzić na wiele sposobów, aby osiągnąć opisane powyżej cele. Należy się upewnić, czy uczniowie znają formułę spowiedzi, pięć warunków sakramentu pokuty i pojednania, czy odróżniają grzech lekki od ciężkiego, czy nie mają lęku przed spowiedzią. Można na podstawie tekstu z podręcznika wspólnie wykonać plakat lub mapę myśli, zbierając wszystkie wiadomości związane z sakramentem pokuty i pojednania. W centrum należy umieścić zdanie: „Sakrament pokuty to spotkanie z kochającym i przebaczącym Bogiem – najlepszym Przyjacielem”.
3. Aby podsumować lekcję, można skorzystać z tzw. „sałatki ze słów”. Katecheta przygotowuje luzem od 10 do 30 pojedynczych słów związanych z treścią lekcji. Uczniowie porządkują słowa według określonych kryteriów, tzn. wyszukują te słowa, które pasują do sakramentu pokuty i pojednania, do jego definicji, do pięciu warunków spowiedzi, przygotowania do spowiedzi itp. Powinni uzasadnić swój wybór, czyli wyjaśnić, jak rozumieją te terminy i co je ze sobą łączy.
4. Inna wersja ćwiczenia: Katecheta przygotowuje 20 pojedynczych słów dotyczących tematu lekcji (może je zapisać na tablicy albo na dużym kartonie) Uczniowie szukają zależności między tymi słowami.
5. Odpowiednio do potrzeb, wiedzy i umiejętności klasy wykonanie zadań z podręcznika, zwłaszcza zadań 2, 4, 6.
6. Śpiew pieśni *Ojcze z niebios, Boże, Panie; Ta krew z grzechu obmywa mnie*.
7. Praca domowa: wykonanie zadań 1, 7.



Druga propozycja realizacji

1. Modlitwa: *Modlitwa do Ducha Świętego przed nauką* i modlitwa przed sakramentem pokuty albo przed rachunkiem sumienia z *Domownika* do klasy 2 i klasy 3.
2. Wprowadzenie do tematu: praca z podręcznikiem, analiza pytań z części *Zastanów się!* z podręcznika.
Refleksja: Katecheta zachęca uczniów, aby przypomnieli sobie, co przeżywali, przystępując do spowiedzi. Dlaczego spowiedź możemy nazwać spotkaniem z przebacającym Jezusem? Wiele razy przed spowiedzią odczuwamy *lęk*, czasem wstyd, jednak zawsze owocami trudu, jaki łączy się z przypominaniem sobie grzechów, odwróceniem się od nich i ich wyznaniem, są pokój, radość, zadowolenie. Jest takie powiedzenie, że gdy grzeszymy, to diabeł odbiera nam wstyd, a gdy chcemy się wyspowiadać, to oddaje nam go podwójnie.
3. Omówienie spowiedzi i roli pokuty w naszym życiu. Aby dobrze zrozumieć znaczenie pokuty, musimy w świetle Pisma Świętego zastanowić się nad tym, jakie są plany Boże wobec każdego z nas. Odczytanie tekstu biblijnego: „Umiłowani, obecnie jesteśmy dziećmi Bożymi, ale jeszcze się nie ujawniło, czym będziemy. Wiemy, że gdy się objawi, będziemy do Niego podobni, bo ujrzymy Go takim, jakim jest” (1 J 3, 2).
Zadanie pytań do tekstu: Do czego Bóg powołuje każdego człowieka? Kiedy staliśmy się dziećmi Bożymi? Jakie wymagania stawia Bóg przed nami jako swymi dziećmi?
Doprowadzenie do wniosku, że Bóg powołał nas do życia w łączności z Nim już tu na ziemi, do życia w stanie łaski uświęcającej. Powołanie do bycia dzieckiem Bożym, jest to wezwanie do tak bliskiej zażyłości z Bogiem, jak blisko żyje dziecko ze swym ojcem. Jest to powołanie do miłości.
Modlitwa dziękczynna za dar dziecięstwa Bożego.
4. Przypomnienie wiadomości o grzechu. Pytanie: Czym jest grzech? Jest to przeciwstawienie się zamiarom Bożym, odrzucenie wezwania Boga, nieposłuszeństwo okazywane Bogu, brak miłości. Można zrobić zestawienie w tabelce, jak wyraża się nasza miłość do Boga i czym charakteryzuje się grzech.

Każdy grzech godzi w tego, kto go popełnia, bo grzesznik jakby zaprzecza samemu sobie, swemu powołaniu do szczęścia, opóźnia swój pełny rozwój. Grzech jest wielkim złem, bo obraża Boga. Rozumiemy, że grzesznik powinien powrócić do Ojca.

5. W przypowieści o synu marnotrawnym Pan Jezus ukazał nam, jak Bóg przyjmuje powracającego grzesznika. Przypomnienie, dlaczego syn marnotrawny postanowił wrócić do swego ojca. Ewangelista zapisał takie słowa syna marnotrawnego z przypowieści, gdy ten wrócił do ojca: „Ojcze zgrzeszyłem przeciw Niebu i względem ciebie, już nie jestem godzien nazywać się twoim synem” (Łk 15, 21).

Podobnie dzieje się w sercu każdego człowieka, który wraca do Boga, swego Ojca. Jak nazwiemy to, co działo się w sercu syna powracającego do ojca? (właściwą oceną swego położenia, postanowieniem przeproszenia ojca, decyzją powrotu – te wszystkie elementy nazywamy pokutą)

My stale potrzebujemy pokuty, tzn. oczyszczenia, nawrócenia, ulepszenia swojego postępowania, poprawy swego życia.

6. Omówienie, czym jest pokuta w życiu Kościoła i każdego człowieka na podstawie tekstu papieża św. Pawła VI:

„Do królestwa Chrystusowego możemy wejść tylko przez nawrócenie, czyli przez wewnętrzną przemianę całego człowieka, przez którą zaczyna on myśleć, sądzić i układać swoje życie przepojony tą świadomością i miłością Bożą, które w pełni czasu zastały ujawnione w Synu Bożym. Wezwanie kierowane przez Syna Bożego tym bardziej przynagla nas, ponieważ On nie tylko wzywa do nawrócenia, lecz sam dał przykład pokuty”.

Źródło: Paweł VI, *Konstytucja apostolska Paenitemini*, pkt 1, [za:] opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/pawel_vi/konstytucje/paenitemini_17021966.html, (dostęp: 30.06.2023).

7. Uświadomienie, że Kościół, aby ułatwić nam pokutę, ustanowił w roku liturgicznym pewne okresy, w których szczególnie wzywa wszystkich swoich wiernych do zmiany postawy. Jakie to są okresy? (Adwent, Wielki Post)
8. Najpełniejszym wyrazem naszej postawy pokutnej jest przystąpienie do sakramentu pokuty i pojednania. Praca w grupach.

Grupa I

J 20, 15–23: Komu Pan Jezus przekazał władzę odpuszczania grzechów? (praca z tekstem biblijnym)

Grupa II

Dlaczego pokutę można nazwać odnowieniem łaski Chrztu Świętego?

Jaki jest związek sakramentu pokuty z tajemnicą śmierci i zmartwychwstania Pana Jezusa? (wyszukiwanie odpowiedzi w podręczniku)

Grupa III

Ułóż modlitwę dziękczynną za ustanowienie sakramentu pokuty i pojednania.

Grupa IV

A. Dlaczego nie powinniśmy stronić od sakramentu pokuty?

B. Wyjaśnij, jak w przygotowaniu do spowiedzi i jej odbyciu pomagają: rachunek sumienia, modlitewnik, konfesjonał, stuła kapłana.

Grupa V

Wymień i omów warunki sakramentu pokuty. Który jest najważniejszy? (praca z podręcznikiem)

Przedstawiciele grup prezentują wyniki pracy na forum klasy.

9. Notatka: Na Chrście Świętym zostają zapoczątkowane w nas „śmierć dla grzechu” i życie dla Boga. Każde nasze nawrócenie, zerwanie z grzechem i szczerą chęć poprawy są stałym odnawianiem w nas tego, co rozpoczęło się na Chrście Świętym. Wyrazem naszej pokuty jest przyjęcie sakramentu pokuty.



Trzecia propozycja realizacji

1. Rozmowa z uczniami na temat chorób. Jeden z uczniów zapisuje odpowiedzi pod pytaniami: Jakie mogą być choroby? Co odczuwa chory człowiek? Czego człowiek chory nie może robić? Czy choruje także dusza? Jakie mogą być choroby duszy? Co Chrystus czyni dla nas w sakramencie pokuty i pojednania?
2. Katecheta dzieli klasę na grupy. Każda z nich otrzymuje po sześć małych kartek (trzy kartki na jedno pytanie). Grupy odpowiadają na następujące pytania, zapisując odpowiedzi na kartkach.
 - A. Co może odczuwać człowiek chory? (źle się czuje, ma gorączkę, boli go gardło, głowa itd.)
 - B. Czego człowiek chory nie może robić? (tego, co czyni, gdy jest zdrowy, ponieważ musi leżeć w łóżku i zażywać lekarstwa itp.)
 Przedstawiciele grup przyklejają karteczki pod tymi pytaniami, które są zapisane na dużych kartkach.
 Wnioski: Bycie chorym nie jest rzeczą dobrą; nikt nie pragnie choroby i nie cieszy się, gdy ona przyjdzie; oprócz chorób ciała istnieją także choroby duszy.
3. Grupy otrzymują puzzle logiczne z różnymi określeniami „chorób duszy”: (grzechy popełniane przez ludzi, np. siedem grzechów głównych, niezachowywanie przykazań Bożych i przykazania miłości itp.). Kartki z „chorobami duszy” uczniowie umieszczają pod pytaniem: Jakie mogą być „choroby” duszy?
4. Choroby ciała leczy lekarz, a choroby duszy (które są czasami o wiele bardziej poważniejsze niż choroby ciała) „leczy” Boski Lekarz – Jezus Chrystus. Czyni to w sakramencie pokuty. Ważne, aby człowiek zechciał przyjść do Chrystusa po „cudowne lekarstwo”, jakim jest odpuszczenie grzechów, miłosierdzie Boga dla nas.
5. Rozmowa kierowana: Przypomnienie wiadomości o sakramencie pokuty (ustanowienie sakramentu – kto, kiedy, w jakim celu; kiedy spowiedź jest ważna, a kiedy świętokradzka; rola księdza – milczący świadek nawracania się człowieka; konieczność ciągłego nawracania się, co wiąże się z częstym i owocnym korzystaniem z sakramentu pokuty; konieczność wyznania grzechów ciężkich księdzu, a nie tylko w myślach).

6. Katecheta zadaje pytanie: Co Chrystus czyni dla nas w sakramencie pokuty i pojednania? Uczniowie umieszczają odpowiedzi pod tym pytaniem. Można wykorzystać puzzle z tekstami biblijnymi, np.:
 - „Ja, Pan, chcę być twym lekarzem” (Wj 15, 26);
 - „On leczy wszystkie twe niemoce” (Ps 103, 3);
 - „On leczy złamanych na duchu i przewiązuje ich rany” (Ps 147, 3);
 - „Pan jest blisko skruszonych w sercu i wybawia złamanych na duchu” (Ps 34, 19);
 - „Jezus, usłyszawszy to, rzekł do nich: «Nie potrzebują lekarza zdrowi, lecz ci, którzy się źle mają. Nie przyszedłem, aby powołać sprawiedliwych, ale grzeszników»” (Mk 2, 17).
7. Praca domowa: wykonanie zadań 1, 7.
8. Zakończenie: wyrażenie wdzięczności Bogu za to, że zawsze przebacza nam grzechy w sakramencie pokuty i pojednania.